

Remissvar gällande Socialstyrelsens författningsförslag i rapporten Öppna insatser utan samtycke Dnr S2019/04727

Yttrande

Trosa kommun ställer sig bakom Socialstyrelsens förslag på lagändring gällande Socialtjänstlagen 3 kap. 6a § för att sänka åldern från 15 till 12 år för att kunna ge barnet öppna insatser utan samtycke från vårdnadshavare. Anledningen till att vi ställer oss bakom är att barnrättsperspektivet stärks. Vi bedömer det dock som sällsynt att vårdnadshavare inte samtycker till insatser för sina barns behov. Det är dock i väldigt speciella fall som denna lagstiftning kan vara tillämplig och det ska alltid i sådana fall alltid kopplas till fortsatta motivationssamtal där det är möjligt för att dessa insatser så småningom ska kunna ske med samtycke. Vi anser även att förslaget innebär att man kan komma in tidigare med insatser för barn där vårdnadshavare tackar nej och till och med obstruerar och inte ser till det egna barnets behov eller att det inte går att nå vårdnadshavaren. Förhoppningsvis kan det innebära en bättre social prognos för barnets utveckling. Vi anser även att ett metodstöd och utbildning i dessa frågor skall utarbetas från Socialstyrelsens håll då insatser till så unga barn som ner till 12 år åtföljs av vissa risker som exempelvis att:

- barnet försätts i en konfliktsituation i förhållande till vårdnadshavaren och hamnar i lojalitetskonflikt som sätter ytterligare press på barnet. En risk kopplat till detta är att målet med insatsen inte uppnås när vårdnadshavarna motsätter sig och även kanske obstruerar kring denna. Det kan också vara komplicerat att leva i en situation där de har insatser från socialtjänsten mot vårdnadshavarens vilja där barnet fortfarande bor hemma. Vi bedömer att den svårigheten förstärks ju yngre barnet är. Det läggs ett stort ansvar på barnet, som då kan vara 12 år, att de vid exempelvis kontakt med socialtjänsten måste hålla kontakten hemlig för vårdnadshavaren. Vi ser att risken finns för att relationsproblem förvärras och att risken kan öka för hot, våld och sanktioner.
- vårdnadshavarens förtroende minskar för socialtjänsten vilket kan påverka barnet negativt och försvåra vårt framtida motivationsarbete och samarbete. Vi ser att den risken kan vara större när barnet exempelvis är 12 år.

Vi ställer oss även positiva till att Socialstyrelsen inte förordar en utvidgning av 22 § LVU. Vi instämmer med att det finns en risk att LVU då används för att ersätta en placering och att ett beslut om eventuellt omhändertagande kan bli fördröjt. Fler repressiva insatser inom socialtjänsten kan även öka misstroendet och rädslan för socialtjänsten som direkt kan drabba barn och unga.

Slutligen anser vi att Socialstyrelsen skulle kunna initiera ytterligare undersökningar hur öppna insatser utan samtycke från vårdnadshavare från det barnet fyllt 15 år påverkat barnet och deras vårdnadshavare samt hur det påverkat socialtjänst och hur stor omfattningen det varit av denna typ av insats. Träder denna lagstiftning i kraft gäller det samma för den yngre åldersgruppen.

Lisbeth Lampinen
Socialchef

Ola Nordqvist
Verksamhetsutvecklare

Remiss gällande Socialstyrelsens författningsförslag i rapporten Öppna insatser utan samtycke Dnr S2019/04727

Beslut

Humanistiska nämnden antar förslaget till remissvar.

Beslutet tas som ett brådskande ordförandebeslut enligt punkt 1.1 i humanistiska nämndens delegeringsordning.

Ärendet

Socialstyrelsen har haft i uppdrag att redogöra för kunskapsläget om öppna insatser utan samtycke till barn och till vårdnadshavare, bland annat utifrån erfarenheterna i Norge och Danmark, och bedöma om det är motiverat med en lagändring inom området. I uppdraget ingår också att lämna förslag på hur regleringen i 3 kap. 6 a och b §§ socialtjänstlagen (2001:453), SoL, samt 22 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, kan öka så att socialnämnden kan besluta om insatser till barn och unga i fler fall och i fler situationer än idag.

Idag är det möjligt för socialnämnden att bevilja öppna insatser till barn utan vårdnadshavares samtycke från det att barnet fyllt 15 år med stöd av SoL. Socialstyrelsen föreslår att åldersgränsen sänks så att det blir möjligt för socialnämnden att besluta om öppna insatser till barn redan från 12 års ålder, om socialnämnden bedömer att det är lämpligt och barnet själv samtycker till insatsen. Med förslaget möjliggörs att fler barn får tillgång till öppna insatser jämfört med nuvarande reglering. Att barn vid en tidigare ålder än vad som är möjligt idag får större bestämmanderätt när det gäller öppna insatser överensstämmer med ett stärkt barnrättsperspektiv. Att säkerställa barnets rätt till stöd väger i detta fall, enligt Socialstyrelsens uppfattning, tyngre än den inskränkning i vårdnadshavares bestämmanderätt som förslaget innebär.

Michael Swedberg

Ordförande humanistiska nämnden

Bilaga

Remissvar gällande Socialstyrelsens författningsförslag i rapporten Öppna insatser utan samtycke Dnr S2019/04727